

การศึกษาการใช้โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว
ต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ป่วยจิตเภท แผนกผู้ป่วยใน
โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์

นางสาว สุรัชญา ทุทน

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF USING ANGER AND AGGRESSIVE CONTROL PROGRAM ON AGGRESSIVE
BEHAVIORS OF PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA, IN PATIENT UNIT,
SAKAEORACHANAKARINDRA PSYCHIATRIC HOSPITAL

Miss Sutanya Tuton

An independent Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for
The Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing

Faculty of Nursing Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ

การศึกษาการใช้โปรแกรมการควบคุมความโกรธ
และความก้าวร้าวต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ป่วยจิตเภท
แผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์

โดย

นางสาวสุธัญญา ทุทน

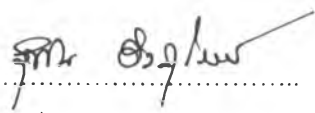
สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

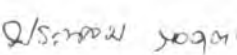
อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ

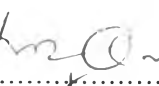
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยูพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(นางสาววรัตน์ พวงลัดดา)

สุทธัญญา ทูทน : การศึกษาการใช้โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าวต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ป่วยจิตเภท แผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์ (A STUDY OF USING ANGER AND AGGRESSIVE CONTROL PROGRAM ON AGGRESSIVE BEHAVIORS OF PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA, IN-PATIENT UNIT, SAKAEORACHANAKARINDRA PSYCHIATRIC HOSPITAL)
 อ. ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพัทธ์ อุทิศ, 110 หน้า.

การศึกษาแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังได้รับ โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยจิตเภทที่มีประวัติพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 20 ราย ซึ่งได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด จากแผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว และแบบวัดการแสดงความโกรธ โดยเครื่องมือทั้ง 3 ชุด ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว มีค่าความเที่ยง โดยสูตรครุเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) เท่ากับ .86 และแบบวัดการแสดงความโกรธ มีค่าความเที่ยง สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค เท่ากับ .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบที (Paired t-test)

ผลการศึกษาที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

พฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ป่วยจิตเภท หลังได้รับ โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนได้รับ โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
 ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

5077822736 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD : ANGER AND AGGRESSIVE CONTROL PROGRAM/AGGRESSIVE BEHAVIORS/SCHIZOPHRENIA

SUTANYA TUTON : A STUDY OF USING ANGER AND AGGRESSIVE CONTROL PROGRAM ON AGGRESSIVE BEHAVIORS OF PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA, IN-PATIENT UNIT, SAKAEORACHANAKARINDRA PSYCHIATRIC HOSPITAL. INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASST. PROF. PENPAKTR UTHIS, Ph.D., 110 pp.

The purposes of this one group pretest - posttest independent study was to compare mean scores of aggressive behaviors of patients with schizophrenia before and after the utilization of anger and aggressive control program. Study sample of 20 schizophrenic patients who had a history of aggressive behaviour and met the inclusion criteria were recruited from in-patient unit, Sakaeorachanakarindra psychiatric hospital. The instruments consisted of anger and aggressive control program, aggressive behavior scale and anger scale. These instruments were validated for content validity by three experts. Kuder Richards (KR-20) on coefficient reliability of aggressive behavior scale was .86 and Cronbach Alpha coefficient reliability of anger scale was .87. The study data were analyzed using mean, standard deviation and paired t-test.

Major findings were as follows:

Aggressive behaviors of schizophrenic patients after using the anger and aggressive control program were lower than that before using such program, at p .05 level.

Field of study : Mental Health and Psychiatric Nursing
Academ year 2008

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นประสบการณ์การศึกษาที่สำคัญยิ่งทางการศึกษา ซึ่งสำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพัทธ์ อุทิศ อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ซึ่งให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไขด้วยความเมตตา เอาใจใส่ ตลอดจนเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาเกิดความมุ่งมั่นจนทำการศึกษาสำเร็จ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความเอื้ออาทรที่อาจารย์มีให้และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี ประธานสอบโครงการศึกษาอิสระและอาจารย์สกวรัตน์ พวงลัดดา กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระที่กรุณาให้คำแนะนำให้โครงการนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้และคำแนะนำรวมทั้งกำลังใจเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอันทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบพระคุณเจ้าของเครื่องมือทุกชุดที่ผู้ศึกษาได้นำมาใช้จนทำให้โครงการศึกษาอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณกรมสุขภาพจิตที่สนับสนุนทุนการศึกษางานจบหลักสูตร ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์ให้ทดลองใช้เครื่องมือ และให้โอกาสศึกษาและอำนวยความสะดวกในการศึกษาในทุกๆเรื่อง

ขอกราบขอบพระคุณ บิดาและมารดา ที่ให้ชีวิต ความอดทน ความเข้มแข็งและการศึกษา และขอขอบคุณสามีและลูก ที่สนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อน นิสิตทุกคนที่ช่วยเหลือผลักดันให้เกิดความรู้สึกที่ดีของความเป็นพี่ เป็นน้องและเพื่อน ทำให้ผู้ศึกษาผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆจนทำให้โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา.....	5
1.3 แนวเหตุผลและสมมติฐานการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	8
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโรคจิตเภท.....	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความโกรธ.....	20
2.3 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	27
2.4 บทบาทของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว...	40
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
2.6 โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว.....	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	50
3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	50
3.2 ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	50
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	51
3.4 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา.....	60
ระยะเตรียมการ.....	60
ระยะดำเนินการศึกษา.....	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ระยะประเมินผลการศึกษา.....	73
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	78
5.1 สมมติฐานการศึกษา.....	78
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	82
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	85
รายการอ้างอิง.....	86
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	92
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในโครงการศึกษาอิสระ.....	94
ภาคผนวก ค แบบฟอร์มพิกซ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างและ ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	97
ประวัติผู้ศึกษา.....	110

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แผนการให้ความรู้ (Assertiveness) เพื่อสอนให้ผู้ป่วย ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมีการแสดงออกของอารมณ์โกรธอย่างเหมาะสม.....	36
2	การดำเนินกิจกรรม โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว.....	62
3	การวัดการแสดงความโกรธของผู้ป่วยจิตเภทหลังการได้รับ โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว.....	72
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษา.....	75
5	คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลัง ได้รับโปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว.....	76
6	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมและรายด้านของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว.....	77